

NOWA EMERYTURA Z FUNDUSZU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

Z a k ł a d U b e z p i e c z e Ń S p o ł e c z n y c h

Warunki nabywania prawa do nowej emerytury oraz jej wysokość określa ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych¹, zwana dalej ustawą emerytalną.

Komu przysługuje nowa emerytura?

Nowa emerytura przysługuje wszystkim ubezpieczonym, urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r., którzy ukończyli minimalny wiek emerytalny, wynoszący co najmniej 60 lat dla kobiet i co najmniej 65 lat dla mężczyzn (art. 24 ust. 1 ustawy emerytalnej).

Prawo do nowej emerytury uzależnione jest zatem wyłącznie od osiągnięcia minimalnego wieku emerytalnego. Natomiast bez znaczenia dla ustalenia prawa do tej emerytury pozostaje okres pozostawania w ubezpieczeniu, a więc zarówno długość tego okresu (rok czy 20 lat), jak też tytuł ubezpieczenia (zatrudnienie czy prowadzenie pozarolniczej działalności).

Nową emeryturę, w wieku 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn, uzyskają zarówno te osoby, które przystąpiły do jednego spośród otwartych funduszy emerytalnych (OFE), jak i te, które do takiego funduszu nie przystąpiły. Osobom będącym członkami OFE – z tytułu zgromadzonych w tych funduszach środków – przysługują okresowe emerytury kapitałowe. Tematyka związana z przyznawaniem i wypłatą tych ostatnich, jako wykraczająca poza ramy niniejszego opracowania, jest przedmiotem odrębnej ulotki, pt. „Okresowa emerytura kapitałowa ze środków zgromadzonych w OFE”.

¹ Tekst jednolity: Dziennik Ustaw z 2009 r. nr 153, poz. 1227.

Kto spośród ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r. może przejść na nową emeryturę w niższym wieku emerytalnym?

Z prawa do nowej emerytury w wieku niższym niż 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn (na zasadach określonych w art. 184 ustawy emerytalnej) mogą skorzystać niżej wymienione grupy ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r.

■ **Ubezpieczeni zatrudnieni, w ramach stosunku pracy, w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze** – jeżeli osiągnęli wiek określony dla poszczególnych grup zawodowych i stanowisk pracy, podany w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze². Wiek emerytalny dla tej grupy ubezpieczonych waha się od 40 do 55 lat dla kobiet i od 45 do 60 lat dla mężczyzn.

Warunkiem uzyskania emerytury w odpowiednio obniżonym wieku jest udokumentowanie wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego, wynoszącego co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (a w przypadku wykonywania prac wymienionych w dziale IV wykazu B, który stanowi załącznik do ww. rozporządzenia Rady Ministrów, co najmniej 10 lat takiej pracy, albo co najmniej 20 lat – w przypadku wykonywania prac wymienionych w dziale IV, poz. 8 i 9, wykazu B). Prawo do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze – w niektórych przypadkach – uzależnione jest od osiągnięcia niższego wieku emerytalnego w czasie wykonywania określonej pracy bądź w czasie wykonywania innej pracy, do której pracownik został skierowany ze względów zdrowotnych.

■ **Ubezpieczeni wykonujący działalność twórczą lub artystyczną** – jeśli spełnią warunki przewidziane w wyżej wymienionym rozporządzeniu dla pracowników wykonujących pracę twórczą lub artystyczną. Oznacza to, że prawo do emerytury nabywa osoba, która osiągnie określony dla danego rodzaju działalności wiek emerytalny oraz udowodni okres składkowy i nieskładkowy, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, w tym co najmniej 15-letni okres wykonywania działalności twórczej lub artystycznej.

■ **Ubezpieczeni legitymujący się niektórymi okresami pracy górniczej i niespełniający warunków do górniczej emerytury** – jeżeli udowodnią co najmniej 5-letni okres pracy górniczej wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pod ziemią (np. w kopalniach węgla, rud, kruszców, surowców ogniotrwałych), albo na odkrywce w kopalniach siarki i węgla brunatnego, bądź w kopalniach otworowych siarki. Ta grupa ubezpieczonych nabywa prawo do emerytury w wieku wynikającym z obniżenia wieku emerytalnego – 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn – o 6 miesięcy za każdy

² Dziennik Ustaw z 1983 r. nr 8, poz. 43 z późn. zm.

rok takiej pracy, nie więcej jednak niż o 15 lat, o ile udowodnią okres składkowy i nieskładkowy, wynoszący odpowiednio co najmniej 20 lat (kobiety) i 25 lat (mężczyźni).

- **Ubezpieczeni zatrudnieni na kolei** – jeśli osiągną wiek emerytalny wynoszący dla kobiet 55 lat, a dla mężczyzn 60 lat oraz udokumentują okres składkowy i nieskładkowy, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, w tym co najmniej 15-letni okres zatrudnienia na kolei, łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia na kolei.

Wymagany staż ogólny, jak i w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, musi być osiągnięty na dzień 1 stycznia 1999 r.

O nową emeryturę w niższym wieku emerytalnym mogą ubiegać się wyłącznie ci ubezpieczeni urodzeni po dniu 31 grudnia 1948 r., którzy, poza kryterium wieku i stażu pracy, spełnią dodatkowo dwa warunki:

- nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego – a jeżeli do takiego funduszu przystąpili, to zgłosili wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w OFE, za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, na dochody budżetu państwa oraz
 - rozwiązali stosunek pracy (w przypadku ubezpieczonych będących pracownikami).
- Przy ustalaniu wymaganych 20-25 lat okresów składkowych i nieskładkowych stosuje się zasady określone w art. 5-10 i art. 11 ustawy emerytalnej.

Okresami składkowymi podlegającymi zaliczeniu do stażu pracy są zatem (wymienione w art. 6 ustawy emerytalnej) okresy opłacania składek na ubezpieczenie społeczne (ubezpieczenia emerytalne i rentowe) oraz okresy uznane przez ustawodawcę za okresy składkowe. Okresy nieskładkowe to okresy braku aktywności zawodowej (wymienione w art. 7 ustawy emerytalnej), za które nie były opłacane składki na ubezpieczenie z określonych przez ustawodawcę przyczyn (np. okresy pobierania wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy czy okresy nauki w szkole wyższej).

Okresy nieskładkowe uwzględniane są w wymiarze nieprzekraczającym 1/3 udowodnionych okresów składkowych.

Tak jak okresy składkowe traktuje się okresy opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników, okresy prowadzenia gospodarstwa rolnego lub pracy w tym gospodarstwie po ukończeniu 16 roku życia, przy czym okresy te przyjmuje się wyłącznie w wymiarze niezbędnym do uzupełnienia okresu wymaganego do ustalenia uprawnień do nowej emerytury w obniżonym wieku emerytalnym. Okresów tych nie uwzględnia się jednak, jeżeli zostały one zaliczone do okresów, od których zależy prawo do emerytury lub renty, na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników.

W przypadku gdy okresy składkowe, nieskładkowe i okresy prowadzenia gospodarstwa rolnego (lub pracy w tym gospodarstwie) zbiegają się w czasie, przy ustalaniu uprawnień do emerytury uwzględniany jest okres korzystniejszy dla osoby ubiegającej się o przyznanie świadczenia.

Kiedy powstaje prawo do nowej emerytury?

Prawo do nowej emerytury powstaje z dniem osiągnięcia wieku emerytalnego, z tym że świadczenie przyznaje się nie wcześniej niż od miesiąca, w którym zgłoszono wnioski.

Prawo do emerytury z art. 184 ustawy emerytalnej dla osoby, która pozostaje w stosunku(ach) pracy, powstaje od następnego dnia po rozwiązaniu ostatniego stosunku pracy, jeżeli wiek emerytalny uprawniający do tej emerytury został osiągnięty wcześniej.

W przypadku tych emerytur prawo do świadczenia może powstać także np. w trakcie pobierania zasiłku chorobowego.

Jak ustala się wysokość nowej emerytury?

Nowa emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi, w jakim ubezpieczony przechodzi na emeryturę (art. 26 ust. 1 ustawy emerytalnej).

$$\text{Emerytura} = \frac{\text{podstawa obliczenia emerytury}}{\text{średnie dalsze trwanie życia}}$$

Podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota: • zwaloryzowanych składek na ubezpieczenie emerytalne, zewidencjonowanych na indywidualnym koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury oraz • zwaloryzowanego kapitału początkowego.

Tablice trwania życia – uwzględniające średnie dalsze trwanie życia, wspólne dla kobiet i mężczyzn, wyrażone w miesiącach dla wieku ubezpieczonego – ogłasza corocznie Prezes Głównego Urzędu Statystycznego w Monitorze Polskim, w formie komunikatu. Tablice te stanowią podstawę do obliczenia emerytur ustalanych na wnioski zgłoszone od 1 kwietnia do 31 marca następnego roku kalendarzowego. Jeżeli przed dniem 1 kwietnia wniosek o emeryturę zgłosi osoba, która wiek emerytalny osiągnie po dniu 31 marca, do ustalenia średniego dalszego trwania życia stosuje się tablice obowiązujące od dnia 1 kwietnia.

Przykład 1

Ubezpieczona, urodzona 6 lutego 1950 r., zgłasza wniosek o emeryturę 27 marca 2010 r. Według tablic średniego dalszego trwania życia kobiet i mężczyzn, obowiązujących do dnia 31 marca 2010 r.³, średnie dalsze trwanie życia dla kobiety mającej ukończony wiek 60 lat i 1 miesiąc wynosi 246,6 miesiąca. Taką wartość przyjmuje się przy obliczaniu wysokości emerytury tej ubezpieczonej.

Przykład 2

Ubezpieczona, urodzona 13 kwietnia 1950 r., zgłasza wniosek o emeryturę w marcu 2010 r. Ze względu na to, że prawo do emerytury powstanie z dniem 13 kwietnia, średnie dalsze trwanie życia w przypadku tej ubezpieczonej zostanie ustalone w oparciu o tablice obowiązujące od 1 kwietnia 2010 r.⁴

Nowa emerytura przysługuje wszystkim ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r., a więc także osobom, które cały swój staż ubezpieczeniowy przebyły wyłącznie przed dniem 1 stycznia 1999 r., a po dniu 31 grudnia 1998 r. nie podlegały ubezpieczeniom społecznym. W przypadku tej grupy osób podstawę obliczenia nowej emerytury stanowi odpowiednio zwaloryzowany kapitał początkowy.

Natomiast w przypadku ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., którzy zostali objęci ubezpieczeniami społecznymi po raz pierwszy po 31 grudnia 1998 r., na wysokość nowej emerytury składa się wyłącznie kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, uwzględniająca waloryzację składek.

Przy ustalaniu wysokości emerytury dla osób uprawnionych do świadczenia w niższym wieku emerytalnym na podstawie art. 184 ustawy emerytalnej (np. z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze) podstawę obliczenia emerytury stanowi:

- kwota składek na ubezpieczenie emerytalne – odpowiednio zwaloryzowanych, zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury oraz
- kwota kapitału początkowego – przeliczonego, poprzez dodanie do okresów składkowych okresu równego różnicy pomiędzy wiekiem emerytalnym a faktycznym wiekiem przejścia na emeryturę, a następnie zwaloryzowanego.

³ Komunikat Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 25 marca 2009 r. w sprawie tablicy średniego dalszego trwania życia kobiet i mężczyzn (Monitor Polski nr 20, poz. 253).

⁴ Komunikat Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 25 marca 2010 r. w sprawie tablicy średniego dalszego trwania życia kobiet i mężczyzn (Monitor Polski nr 19 poz. 194).

W przypadku gdy o tę emeryturę ubiega się ubezpieczony, który złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w OFE na dochody budżetu państwa, składki na ubezpieczenie emerytalne, zewidencjonowane na jego koncie w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych, zwiększa się przez pomnożenie wskaźnikiem korygującym 19,52/12,22. Wskaźnik ten odzwierciedla stosunek pełnej wysokości składki na ubezpieczenie emerytalne do wysokości zewidencjonowanej na koncie ubezpieczonego w ZUS.

Wysokość nowej emerytury ulega zwiększeniu za okresy opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników, o ile ubezpieczony:

- z tytułu tych okresów nie ma ustalonego prawa do emerytury na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników,
- legitymuje się takimi okresami w wymiarze krótszym niż 25 lat.

Jak ustala się wysokość emerytury dla niektórych ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r.?

Dla niektórych ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r. ustawa emerytalna przewiduje ustalenie wysokości emerytury w części według dotychczasowych zasad, a w części według nowych zasad.

Emerytura w wysokości ustalonej w części na dotychczasowych i w części na nowych zasadach przysługuje:

- kobietom, które wiek 60 lat osiągnęły w roku 2009 lub osiągną w latach 2010-2013, oraz
- kobietom i mężczyznom występującym o przyznanie wcześniejszej emerytury na podstawie art. 184 ustawy emerytalnej, którzy wiek uprawniający do emerytury ukończyli w roku 2009 lub ukończą w latach 2010-2013,

jeżeli łącznie spełniają następujące warunki:

- nie są członkami jednego spośród otwartych funduszy emerytalnych, albo złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w OFE, za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, na dochody budżetu państwa, oraz
- nie pobrali, nawet za jeden miesiąc, emerytury przyznanej i obliczonej na dotychczasowych zasadach.

Osoba, która pobierze chociażby za 1 miesiąc emeryturę przyznaną na dotychczasowych zasadach, będzie mogła również wystąpić z wnioskiem o ustalenie nowej emerytury, jednakże do wyliczenia tej emerytury zostaną zastosowane wyłącznie nowe zasady.

Ustalenie wysokości emerytury na nowych zasadach odbywa się w sposób podany w art. 26 ustawy emerytalnej (omówiony na s. 4 ulotki).

Natomiast dotychczasowe zasady ustalania wysokości emerytury określa art. 53 ustawy emerytalnej. Według niego wysokość emerytury oblicza się według wzoru:

- 24% kwoty bazowej,
- po 1,3% podstawy jej wymiaru za każdy pełny rok okresów składkowych – z uwzględnieniem pełnych miesięcy,

- po 0,7% podstawy jej wymiaru za każdy pełny rok okresów nieskładkowych – z uwzględnieniem pełnych miesięcy.

Podstawę wymiaru emerytury ustala się z okresu kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych z 20 lat poprzedzających rok zgłoszenia wniosku o emeryturę, albo z 20 dowolnie wybranych lat kalendarzowych z całego życia zawodowego, przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku.

Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury nie może przekroczyć 250%.

Proporcje obu części emerytury – tj. ustalonej według dotychczasowych zasad (starej) i ustalonej według nowych zasad (nowej) – będą zależały wyłącznie od tego, w którym roku zostanie osiągnięty wiek emerytalny. I tak emerytura ta będzie wynosiła:

- 80% starej i 20% nowej emerytury, jeżeli wiek został osiągnięty w 2009 r.,
- 70% starej i 30% nowej emerytury, jeżeli wiek zostanie osiągnięty w 2010 r.,
- 55% starej i 45% nowej emerytury, jeżeli wiek zostanie osiągnięty w 2011 r.,
- 35% starej i 65% nowej emerytury, jeżeli wiek zostanie osiągnięty w 2012 r.,
- 20% starej i 80% nowej emerytury, jeżeli wiek zostanie osiągnięty w 2013 r.

Przykład 3

Ubezpieczona, urodzona 3 stycznia 1950 r., niebędąca członkiem otwartego funduszu emerytalnego, składa wniosek o emeryturę w dniu 15 lutego 2011 r. Ponieważ ubezpieczona ta ukończyła wiek 60 lat w 2010 r., wysokość jej emerytury zostanie ustalona jako suma 70% świadczenia ustalonego na dotychczasowych zasadach i 30% świadczenia ustalonego na nowych zasadach.

Ta sama proporcja zostanie zastosowana w przypadku zgłoszenia przez tę ubezpieczoną wniosku o emeryturę w każdym innym roku, np. 2013 czy 2018.

Jakie są warunki uzyskania nowej emerytury dla ubezpieczonych urodzonych przed dniem 1 stycznia 1949 r.?

Ubezpieczonemu urodzonemu przed dniem 1 stycznia 1949 r., spełniającemu warunki do uzyskania emerytury na zasadach określonych w art. 27 ustawy emerytalnej, który:

- kontynuował ubezpieczenia emerytalne i rentowe po osiągnięciu wieku wynoszącego 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn,
 - wystąpił z wnioskiem o emeryturę po raz pierwszy po dniu 31 grudnia 2008 r.
- wysokość emerytury, na jego wniosek, może zostać obliczona na nowych zasadach, jeżeli jest wyższa od obliczonej na dotychczasowych zasadach.

Przykład 4

W 2014 r. wniosek o emeryturę składa ubezpieczony urodzony w 1947 r., który pomimo spełnienia w 2012 r. warunków do emerytury (tj. osiągnięcia wieku 65 lat oraz udowodnienia ponad 40-letniego stażu ubezpieczeniowego) nadal pozostawał w zatrudnieniu.

Wysokość emerytury przysługującej temu ubezpieczonemu może zostać – na jego wniosek – ustalona na nowych zasadach, pod warunkiem, że kwota ustalonego w ten sposób świadczenia będzie wyższa od kwoty świadczenia ustalonej na dotychczasowych zasadach.

Na jakich zasadach nowa emerytura podlega podwyższeniu do kwoty najniższego świadczenia?

Emerytura, której wysokość – wraz z ewentualnym zwiększeniem przysługującym za okresy opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników – jest niższa od emerytury najniższej, podlega podwyższeniu do kwoty świadczenia najniższego, jeżeli:

- mężczyzna – ukończył 65 lat życia i ma okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat,
- kobieta – ukończyła 60 lat życia i ma okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat,

przy czym okresy nieskładkowe przyjmuje się w wymiarze nieprzekraczającym 1/3 udowodnionych okresów składkowych.

Przy obliczaniu okresów składkowych uwzględnia się także okres, za który ustalono zwiększenie z tytułu opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników.

W przypadku emerytów, którzy osiągają przychód z tytułu zatrudnienia, służby lub innej pracy zarobkowej albo prowadzenia pozarolniczej działalności, w tym również wykonywanej za granicą, podwyższenie do kwoty najniższego świadczenia nie przysługuje w tych miesiącach, w których kwota przychodu jest wyższa od ustalonego podwyższenia.

Prawo do podwyższenia do kwoty najniższej emerytury nie przysługuje także w razie zbiegu prawa do emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z prawem do emerytury wojskowej lub policyjnej, albo z prawem do emerytury rolniczej określonej w przepisach o ubezpieczeniu społecznym rolników.

W przypadku gdy ustalone zostanie prawo do okresowej emerytury kapitałowej ze środków zgromadzonych w OFE oraz do nowej emerytury (wraz z ewentualnym

zwiększeniem z tytułu opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników) i suma tych emerytur jest niższa od najniższej emerytury, nową emeryturę (wraz ze zwiększeniem) podwyższa się w ten sposób, aby suma obu emerytur nie była niższa od kwoty świadczenia najniższego.

W jakich przypadkach wysokość nowej emerytury ulegnie ponownemu ustaleniu?

Wysokość nowej emerytury ulega ponownemu ustaleniu, jeżeli po przyznaniu emerytury emeryt podlegał ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym. Ponowne obliczenie wysokości polega na:

- ustaleniu kwoty składek na ubezpieczenie emerytalne, zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego po dniu ustalenia prawa do emerytury, z uwzględnieniem waloryzacji tych składek,
- podzieleniu kwoty składek przez średnie dalsze trwanie życia, ustalone dla wieku ubezpieczonego, w dniu złożenia wniosku o przeliczenie.

Podstawę obliczenia emerytury w nowej wysokości stanowi kwota składek zewidencjonowanych od miesiąca, od którego została podjęta wypłata emerytury po raz pierwszy, do miesiąca poprzedzającego miesiąc zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie emerytury. Po ustaleniu tej kwoty dodaje się ją do kwoty już wypłacanej emerytury.

Zasadę tę stosuje się odpowiednio do kolejnych wniosków o ustalenie emerytury w nowej wysokości.

Ponowne ustalenie wysokości emerytury następuje na wniosek ubezpieczonego zgłoszony nie wcześniej niż po upływie roku kalendarzowego, a jeżeli ubezpieczenie ustanie w trakcie roku kalendarzowego – po ustaniu ubezpieczeń emerytalnego i rentowych.

Przykład 5

Świadczeniobiorca, mający ustalone prawo do nowej emerytury od września 2010 r., nadal wykonuje zatrudnienie w ramach stosunku pracy. Wniosek o ponowne ustalenie wysokości emerytury może zgłosić nie wcześniej niż w styczniu 2011 r. (a więc po zakończeniu roku kalendarzowego). W przypadku gdyby ubezpieczony kontynuował pracę również w 2011 r., kolejny wniosek o doliczenie dotychczas nieuwzględnionych okresów podlegania ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym może zgłosić najwcześniej w styczniu 2012 r.

Przykład 6

Prawo do emerytury powstało w styczniu 2011 r. Po nabyciu uprawnień emerytalnych ubezpieczony kontynuował zatrudnienie na podstawie umowy o pracę do końca września 2011 r. Wniosek o ponowne ustalenie wysokości emerytury może zgłosić po ustaniu ubezpieczeń emerytalnego i rentowych (nie musi czekać do zakończenia roku kalendarzowego).

Ponowne ustalenie wysokości emerytury na wymienionych wyżej zasadach dotyczy również emerytur ustalonych częściowo według dotychczasowych zasad, a częściowo według nowych zasad.

Wysokość emerytury ustalonej według dotychczasowych i według nowych zasad podlega ponownemu ustaleniu także w razie:

- przedłożenia nowych dowodów dotyczących dotychczas nieuwzględnionych okresów składkowych lub nieskładkowych, przebytych przed dniem przyznania emerytury,
- przedłożenia nowych dowodów dotyczących wynagrodzenia lub dochodu, podlegających wliczeniu do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne, np. zaświadczenia pracodawcy o nagrodzie wypłaconej pracownikowi,
- zgłoszenia wniosku o przeliczenie kapitału początkowego, np. poprzez zmianę 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia, przypadającego przed 1999 r., na okres 10 kolejnych lat kalendarzowych w latach 1980-1998, czy przyjęcie – zamiast podstawy wymiaru renty – wynagrodzenia z okresu 10 kolejnych lat kalendarzowych w latach 1980-1998,
- skorygowania przez płatnika składek dokumentów ubezpieczeniowych (chodzi o korektę w rozumieniu ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych)⁵.

Jaki jest tryb postępowania o przyznanie nowej emerytury?

Ustalenie prawa do nowej emerytury następuje na wniosek ubezpieczonego lub jego pełnomocnika. Wniosek o emeryturę może być złożony bezpośrednio w organie rentowym na piśmie lub zgłoszony ustnie do protokołu, jak też przesłany za pośrednictwem poczty lub złożony w polskim urzędzie konsularnym.

⁵ Tekst jednolity: Dziennik Ustaw z 2009 r. nr 205, poz. 1585 z późn. zm.

Organ rentowy zobowiązany jest również do przyjęcia i załatwienia wniosku złożonego za pośrednictwem płatnika składek.

Wniosek powinien zawierać: • imiona i nazwisko • datę i miejsce urodzenia • imiona rodziców • miejsce zamieszkania • adres do korespondencji (jeżeli jest inny niż miejsce zamieszkania) • numer PESEL i numer NIP, a w razie braku numeru PESEL – serię i numer dowodu osobistego albo paszportu • podpis wnioskodawcy lub jego pełnomocnika.

Jeżeli emerytura ma być przekazywana na rachunek w banku lub w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej, należy podać nazwę i adres banku (kasy) oraz numer rachunku w banku (lub w kasie).

Wniosek o nową emeryturę może być wycofany, nie później jednak niż do dnia uprawomocnienia się decyzji w sprawie emerytury (tj. w terminie jednego miesiąca od dnia doręczenia decyzji). Prośba o wycofanie wniosku jest skuteczna tylko wówczas, gdy została złożona na piśmie lub zgłoszona ustnie do protokołu.

Ubezpieczony, który do dnia zgłoszenia wniosku o nową emeryturę nie ustalił kapitału początkowego (choć legitymuje się okresami składkowymi i nieskładkowymi przebytymi przed 1999 r.), powinien wraz z wnioskiem o świadczenie złożyć dokumenty wymagane do ustalenia tego kapitału. W przypadku braku takich dokumentów wysokość nowej emerytury zostanie ustalona wyłącznie z uwzględnieniem zwaloryzowanych składek, zewidencjonowanych na indywidualnym koncie ubezpieczonego.

Ubezpieczonemu, który nie ma ustalonego kapitału początkowego, a:

- wraz z wnioskiem o emeryturę przedłoży dokumenty pozwalające na ustalenie tego kapitału,
 - wniosek o ustalenie kapitału początkowego złożył wcześniej, ale nie została jeszcze wydana decyzja ustalająca wysokość tego kapitału,
- organ rentowy w pierwszej kolejności ustali kapitał początkowy, a następnie wyda stosowną decyzję w sprawie nowej emerytury.

Decyzje w sprawie świadczeń wydają i świadczenia te wypłacają organy rentowe właściwe ze względu na miejsce zamieszkania osoby zainteresowanej.

Wypłata nowej emerytury

Nową emeryturę wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tego świadczenia (tj. od spełnienia warunków do jej przyznania), nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek.

Emeryturę wypłaca się za miesiące kalendarzowe w dniu ustalonym w decyzji organu rentowego jako termin płatności świadczenia.

Emerytura może być przekazana osobie uprawnionej za pośrednictwem osób prawnych prowadzących działalność w zakresie doręczania świadczeń (np. poczty), albo – na wniosek tej osoby – na jej rachunek w banku lub w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej.

Osobie zamieszkałej za granicą w państwie, z którym Polskę łączą umowy międzynarodowe w dziedzinie ubezpieczeń społecznych, emeryturę przekazuje się za pośrednictwem banku – chyba że umowy międzynarodowe stanowią inaczej.

Natomiast emerytowi, który zamieszkał w kraju, z którym Polskę nie łączy umowa międzynarodowa w zakresie ubezpieczeń społecznych, emeryturę wypłaca się – w zależności od wniosku – albo do rąk osoby przez niego upoważnionej zamieszkałej w kraju, albo na rachunek bankowy emeryta w Polsce.

Czy można odwołać się od decyzji w sprawie nowej emerytury?

Od decyzji organu rentowego w sprawie nowej emerytury przysługuje odwołanie do sądu okręgowego – sądu pracy i ubezpieczeń społecznych, w terminie miesiąca od dnia doręczenia decyzji. Odwołanie wnosi się na piśmie do oddziału ZUS, który wydał zaskarżaną decyzję, albo ustnie do protokołu sporządzonego przez ten oddział.

Oddział ZUS, jeżeli uzna odwołanie za słuszne, zmienia lub uchyla decyzję w terminie nieprzekraczającym 30 dni od dnia wniesienia odwołania i nie nadaje sprawie dalszego biegu.

Jeżeli natomiast odwołanie nie zostało w całości lub w części uwzględnione, oddział przekazuje sprawę niezwłocznie do sądu, nie później niż w terminie 30 dni od dnia wniesienia odwołania, wraz z uzasadnieniem swojego stanowiska.

Postępowanie odwoławcze jest wolne od opłat.

※

Podane informacje mają charakter ogólny. W celu uzyskania szczegółowych informacji w sprawie nowych emerytur należy zwrócić się do oddziału, inspektoratu lub biura terenowego ZUS.

Warszawa, kwiecień 2010 r.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (Departament Świadczeń Emerytalno-Rentowych)

01-748 Warszawa, ul. Szamocka 3, 5

Skład: Poligrafia ZUS w Warszawie. Zam. nr 877/10.

Druk: Wydż. Poligr. ZUS w Koninie. Nakł. 40 000 egz. Zam. nr 385/10.